

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЯК «КУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ»**ГОРБЕНКО А.О., КОПИЛОВА Н.О.***Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*

Глобалізаційні процеси у світовій спільності, трансформація культурних норм та цінностей, рух суспільної свідомості до толерантності ставлять нові пріоритетні завдання перед сучасною системою освіти. У вітчизняному науковому дискурсі останнього десятиріччя простежується підвищення дослідницького інтересу докультурних аспектів навчально-педагогічного процесу. Дослідження означеної проблематики представлені у роботах І. Зязюна, М. Бастуна, Т. Вінник, В. Крайника, Є. Бондаревської, Г. Гайсіної, Н. Сидорчук, Н. Хорошилової, А. Погодіної, І. Колмогорової та інших. Сьогодні вектор глобальної мети освіти зміщується з формування «людини освіченої» до формування «людини культурної» [1]. Цінність професійних знань знаходиться у міцному зв'язку із духовним вихованням майбутніх фахівців та їхнім залученням до загальнокультурних цінностей.

Отже, провідним завданням сучасної системи освіти постає не тільки надання студентам конкретних теоретичних знань та практичних навичок, а введення людини до світу культури та забезпечення діалогу між особистістю і соціумом. Це вельми актуально для викладання навчальних дисциплін мистецтвознавчого циклу. Адже курси «Історія мистецтв», «Сучасне образотворче мистецтво», «Історія інтер'єру» та інші націлені на введення слухачів в історико-культурний контекст мистецьких явищ, на духовне та естетичне виховання, а також на набуття майбутніми фахівцями вміння орієнтуватися на сучасному ринку мистецтва. У цьому контексті дуже важлива роль педагога.

Звичайно, теоретичні знання, практичні вміння та навички, які є обов'язковими атрибутами викладача, повинні підкріплюватися високим рівнем його особистісної культури та інтеріоризації загальнокультурних і національних цінностей, а також високим рівнем соціальної зрілості, гуманності, креативності та толерантності. Все це складає педагогічну культуру викладача – «систему цінностей-регуляторів, передумову, мету, засіб, інструмент педагогічної діяльності, рівень самореалізації в ній, концентроване вираження особистості педагога» [2, с. 68]. Однією з головних складових педагогічної культури викладача є вміння грамотно побудувати взаємодію із студентами. Тоді як зміна освітніх пріоритетів вимагає певних трансформацій у системі педагогічної комунікації.

Сьогодні рушійною силою освітнього процесу все частіше виступає «культурний діалог», що відбувається між викладачем та студентами як учасниками цього процесу. Треба зазначити, що такий підхід руйнує або, точніше сказати, трансформує традиційну для системи освіти опозицію суб'єктно-об'єктних відносин, де у якості першого фігуранта завжди виступав педагог, а у якості другого – студент чи учень. Сучасний викладач перетворюється на наставника, провідника, який окреслює студенту можливі шляхи саморозвитку, створює необхідні умови для особистісного зростання та допомагає здійснити успішну соціалізацію. Освітній процес поступово набуває характеру діалогу, в якому викладач та студент виступають рівноправними учасниками. При цьому проблемним полем постає необхідність збереження педагогом власного авторитету.

Діалог як конкретний методичний прийом може використовуватися викладачем під час проведення лекційних занять. Такий прийом допомагає більш активному залученню студентів до навчального процесу, управлінню їхньою увагою, сприяє налагодженню емоційного контакту лектора зі слухачами. Діалог передбачає орієнтацію кожного суб'єкта комунікації на сприйняття та активну інтерпретацію його точки зору іншими суб'єктами.

Також слід зазначити, переважна доступність інформації у сучасному світі, зокрема завдяки всесвітній мережі інтернету, призводить до інформаційного перенасичення. Обсяг знань, які людина може отримати зі всесвітньої мережі інтернету, виявляється завеликим, непосильним для обробки. З'являються нові теорії, проводяться дослідження у різних галузях науки, знання про світ і про історичне минуле людини регулярно доповнюються. Це вимагає від педагога вміння оперативно реагувати на нові соціокультурні виклики та допомагати студентам зорієнтуватися у ситуації нескінчених «інформаційних вибухів, що також є однією з форм «культурного діалогу».

Література

1. Отич О. М. Культурологічна педагогічна парадигма як методологічна основа сучасної освіти/ О. Отич // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://docplayer.net/107358176-Udk-377-378-olena-otich-m-kiyiv-kulturologichna-pedagogichna-paradigma-yak-metodologichna-osnova-suchasnoyi-osviti.html>
2. Щербань П. М. Сутність педагогічної культури / П. М. Щербань // Вища школа України. – 2004. – №3. – С. 67-71.